

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 „
Negyed évre	3 „
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre 2 K.	

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Piac-u. 71. szám.
(Schwartz-ház) II. emelet, feljárt 1. főlépcsőn.

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György lap-metteur kezeihez is.

Az igazság diadala.

A „Debreczeni Szemle“ számára írta: **Czipott György.**

Kigunyolták, meggyalázták, kötelekkel összehurkolták, vérét szomjuhozták.

„*Crucifixerunt . . . megfeszítették*“. Római katona lándzsadőfessel constatálta tragikus halálát.

Mikor pedig a meggyalázott ártatlanság már kiszenvedett, megkegyelmeztek neki: *nem törték össze lábszárait*, mint a vele együtt megfeszített gonosztevőknek.

Kőlappal zárták le sírját és lepecsételték. És mégis feltámadott!

A világtörténelem kimagasló alakja Ión. Emléke ott van és ott marad mindenütt, bércezen, hegyen és völgyön.

Láng lelkével tüzes kéveként hatott az emberiségre, áhitattal és szeretettel a halottaiból feltámadt emberfia.

Itt van most velünk a Szentlélek ünnepén is.

*

A kőlap, bármennyire sulyos is volt, nem zárhatta el az *Igazságot*!

Kitört a föld mélyéből, utat talált magának a nép minden rétegébe: szegényébe, gazdagéba egyaránt. Kicsinyek, nagynak, koldusnak, királynak szívéhez férközött, bilincseket zuzott, tört össze és meghódította az egész világot.

Uj eszmekört nyert az emberiség.

Ez az eszmekör magába rejti az eszményi fenséget s annak a tanulságnak nyújtja példáját, hogy a gonoszok, önzők diadala pillanatnyi, mert végre is az *Igazság* győzedelmeskedik.

Az az *Igazság*, melynek mozgó ereje a kötelesség hű teljesítésében, a munkában, embertársaink becsülésében és a boldogságban rejlik; ellentétben az önzéssel, melynek életoúiomája „*a haszon*“, végcélja az „*élvezet*“.

Alakoskodás, képmutatás, hizelgés csak ideig-óráig tartók, látszólagosak.

Az álarc alatt rejtőző szív és lélek végre maga is megdöbben a szemérmertlenség láttára s tudatása jön bűnének, hibájának.

És az elnyomott „*Igazság*“ felemelkedik, az ütések nem fáznak neki, a vérző sebek behegednek s az ellenáramlat legyőzése által izmai megerősödnek.

Hogy van az mégis, hogy az *Igazság*, melyet

Krisztus példájára mindnyájunknak ápolnunk, fejleszténünk kell, annyi megalázásnak, kicsinylésnek van kitéve.

Művészet, tudomány, irodalom, társadalom, nagy zajjal hirdetik az *Igazságot*, pedig a művészet igaz művelőjének, a tudomány bajnokának, a műveltségnek, a társadalomban egyenlősítés és szeretet elvének ezer meg ezer az ellensége.

Mintha kiakarnák ölni az emberekből azt az egyetlen talizmánt, mely még éltet s a testvériség kapcsát összetartja.

És mindez azért történik így, hogy port hintsenek a világ szemébe a léhák, az üresfejűek, a mindennapi gondolkozásuk.

Sajnos, az emberi phisikum construálása és a jellemfejlődés még nem érte el azt a határt, azt a központot, hogy a tiszta nemes szív és lélek néha meg nem tántorodjék; az akarataturalom még nem kristályozódott annyira, hogy mindenki kiállja minden körülmények között a tűzpróbát s épen ezért kerülnek némelyek a vakmerő önérdék szenvedélyes rabláncába.

Ezek száználmas alakjai az emberiségnek. Vezetetik magokat mások intése, tanácsa által.

Nincs akaratuk, de ha volna is, alárendelik magukat mások hatalmi önző vágyának.

Hódolnak a hiuságnak.

Egy-két bók leveszi őket lábaikról.

Mosoly kielégíti.

A léleknélküli hajszában versenyre kelnek, nem törődve anyagi és erkölcsi erejük silányságával.

Mit is törődnek az ilyenek az *Igazság* eszményével?

Igy tesz száz, meg száz. Miért ne imádnák a faragott bálványt ők is!

*

Szentlélek ünnepén a Golgothákra való emlékezés épen arra való, hogy *felébredjen* azokban az *Igazság* szeretete, akik nem a virágos mezőt, hanem az ösvényt és félreeső utakat járják.

És ha *felébred*: erkölcsi érzetüket derengő fény hatja át s mint az ég komor felhőin, borongó lelkükön áttör a szívárvány, hogy az önzést és hiuságot szeretetté varázsolja és az elnyomott *Igazságot* diadalra segítse.

Azt az *Igazságot*, melynek kultusza, társadalmi együttműködésünk alapfeltétele.

Ady Endre.

AZ ÉN ROSSZASÁGOM.

A „Debreczeni Szemle“ számára írta: **Ady Endre.**

*Küldjétek a szívemet holtan
Valakihez (nem tudom kihez),
Akihez a legrosszabb voltam.*

*Egy bús harcoss védjen meg engem,
Kinek kegyellen sorsa a harc
S ki sirva jár a fergegében.*

*Én jajgajva, én sirva szánom,
De halottan sem enyhíthetem
Az én szomorú rosszaságom.*

*Nézétek majd szívem, a hüllet:
Milyen szép volt s milyen nyomorék.
Engem ős átkok harcba küldtek.*

*Ha veszettül vívtam, csaláztam,
Sirva dalolt szívemben az üdv,
Mint egy elhagyott szentegyházban.*

*Akik vágott búsán, vesztelen
Álkozott, harcoss, bolond karom,
Talán-talán épp azt szereltem.*

*Küldjétek a szívemet holtan
Valakihez (nem tudom, kihez),
Akihez a legrosszabb voltam.*

Krudy Gyula.

Ezüst nyírfa.

A „Debreczeni Szemle“ számára írta: **Krudy Gyula.**

Minden nyírfának ezüstös színű a levele, de ez a nyírfa, amelyről ma mesélek, olyan volt, mintha végtől-véig ezüsből öntötték volna. Nagy és öreg

fa volt és az alsó lombjai már megritkultak, mint az öregemberek hajzata. De odafönt, ahol a szél járt és danolt a nyírfaleveleknek, — ahonnan a felhőket lehetett látni és a szállongó madarakat, — friss és erőteljes fa volt az öreg fa lombozata. Egymagában, társtalanul állott a síkság közepén, mint egy itt felejtett öreg katona, valamely középkori hadjáratból, amikor még ezüstpáncélt viseltek a hazáfiak. Talán az egyedülvalóság tette, hogy fejét olyan gögösen és egyenesen emelte felfelé, mint azok az emberek, akik haragba esvén az egész világgal, ők magukat tartják az egyetlen embernek. Ha voltak is holdfényes őszi éjszakák, amikor a szél arról dudol, hogy ezen a világon tökéletes szomorúság uralkodik; — ha voltak is ködös, esős és bágyadt őszi délutánok, amikor még a legbüszkébb öreg nyírfa is bánatosan ereszli le lombjait; ha voltak is buskomor hajnalok, amikor a síkságról a szél alig bírta hazaterelgetni az éjszaka itt felejtett ködlovagjait: az öreg nyírfa senkinek sem panaszkodhatott. Egymagában volt, mindig csak egyedül volt és soha sem látta társait, akik a halmokon túl laknak nagy társaságban és egész nap susognak, locsognak, mint azt már a nyírfák szokták.

A síkságon csak a szél lakott, meg néhány vén varju, amelyek megszokásból, messzi földről ellátogattak e helyre, ahol nem ígérkezett semmi jövedelem. De mégis eljöttek néha-néha és végig barangoltak a mezőn és benézegettek a százszor látott ürgelyukákba. Este-felé, amikor vörösödni kezdett az ég-alja a távoli halmok felett, a vén varjuk is utra keltek és csupán a szemhatárról néztek még egyszer vissza az ürgelyukákra, amelyek között az ezüst nyírfa állott. Ilyenkor a szél is elszökött egy negyed-órásckára a halmok mögé, mert ott közeledett a hold, amelyet esténként fogadni kell a síksági szélnek és sápadt tekintete elől hazakergetni azokat a lényeket, amelyeket a hold nem szeret: kis madarakat és apró egereket, kóbor darazsakat és álmos bogarakat, amelyek a vöröslő ég láttára úgy is azt hiszik minden este, hogy immár befejeztették az ő parányi életük és a fű közé rejtőzve, aggodalmasan hallgatják a hold barátainak talprakelését. Az ördögsekerek elé négy lovat fogott az esti szél és a nappal szomorkodó kórok törpe bokrok hangosan mernék kiáltani az estében. Baglyok huhognak végig a síkság felett és a halmok oldalából kiugratnak a mezőre a ködből és felhőből való lovasok, akiket nappal sohasem látni, csupán éjszaka, holdfényben, midőn azt hiszik, hogy feltámadtak.

Az öreg nyírfa ismerte minden lakóját a körülötte fekvő síkságnak, hisz egyéb dolga sem volt, mint nézegetni jobbra és balra. Tudta azt is, hogy repedezett kérge alatt egy nyári éjjelen tűzpiros szender-lepke rakta el tojásait és egykor a tűzpiros lepkék donogva repülnek ki mostani bölcsőjükből, de arról is volt tudomása, hogy késő ősszel eljött hozzá látogatóba egy öreg harkály, amely már évek óta eljárt e csöndes helyre és olyan kopogást vitt véghez az öreg nyírfa derekán, mintha ő volna az egyetlen uraság a környéken.

De az igazi, amelyre az öreg nyírfa mindig-mindig várakozott, egy szép fiatal legénynek a felébredése volt, aki ott feküdt a nyírfa tövében, keresztbefont karral, lecsukott szemmel, mozdulatlanul már nagyon régi idő óta és nem akar felébredni. Hogy az eső és szél ne bántsa, hogy aluvása nyugodt legyen, az ezüst nyírfa leveleivel beszórta az arcát és alakját. Eltakarta azt a mély sebet a mellén, amelyből egykor pirosan

don utcáin, még csak meg se fordulnának utána. Napjainkban nincs csunya nő, csak pénze legyen külsejének kellő ápolására. Viszont azonban divatos szépség sincs többé. Csinosnak még elismerik a szebb arcú nőket, de hogy valakit szépnek nevezzenek, arra alig van eset.

Elegáns külső, biztos, könnyed mozgás a társaságban, ez most a fődolog. Ezt becsüli legtöbbször a mai férfi is s míg az ügyetlen szépséget legfőlegbb egy tekintetre méltatja, elegáns asszony oldala mellett jól érzi magát.

Semmi haszna se volna — fejezi be cikkét Prevost — ha az új felfogás ellen küzdeni akarnánk. Bele kell nyugodnunk a változhatatlanba, hogy a női szépség ideje elmúlt. Sok dolog elmúlik a világon és — fájdalom — ez is bekövetkezett. A szépség helyét elfoglalta az elegancia s ehhez nem kell a természet adománya. Csak pénz és megint csak pénz. A természetes formák hatalmát megdöntötte az asszonyok forradalma és a férfiak közömbössége.

Könnyen érthető, hogy Prevostnak ez a cikke feltűnést keltett. Mert bármennyire letaksálja is a tömeg a szépséget, azok, akikkel szemben a természet nem fukarkodott, nem volnának Éva lányai, ha sértve nem éreznék magukat, akiknek pedig drága pénzen szerzett eleganciával kell a természet adta szépséggel versenyezniük, viszont azt vehetik rossz néven, hogy napról-napra megújuló s a korrallal mindinkább nehezebbé váló küzdelmüket oly kiméletlenül pellengérré állítja. Nálunk szerencsére még nem jutott ennyire a dolog. A szabóművészet remekei ugyan néha itt is csalóka illuziót keltenek, de azért a nagyvárosi szépségeket éppen úgy megcsodáljuk, mint az alföldi tüzről pattant menyecskét.

Berci bácsi.

— Farkas Albertről. —

Gyászol a nagy Hortobágy, melyről olyan szépen senki sem tudott írni, mint *Jókai Mór* s talán még ifj. *Móricz Pál*, a hajduságról elszakadt kiváló magyar író. Őket is *Farkas Berci* bátyánk tanította meg a Hortobágy alapos ismeretére, régi, nemzetes, nemes és vitélző nagy uri kuriákon hatalmaskodó őseitől örökölt, szíves vendégszeretettel látván őket vendégül, egyszerű, de uras pusztai hajlékában, mindeneket megmutogatván nekik a pásztorok cserényeitől, a csordakut hármaskutgémjétől le egész a titkos mesgélyü nádasok ingoványáig.

Berci bátyánk, — mert nem volt ő életében egy pillanatig sem *Albert*, vagy *Bertalan*, — tanította meg a nagy írók koszorus fejedelmét a Hortobágy szeretetére, dicsőítésére, mely szeretet és rajongás ékesszólóan nyilatkozik meg *Jókai Sárga róza*, *Eget-vivő asszony sziv* stb. regényeiben. *Móricz Pál* is csinos kötetet írt a Hortobágyról, melynek igazi kiskirálya volt az elhunyt *Farkas Berci*, mint „*mátai biztos*“.

Gyászol a Hortobágy minden májusi virága, minden selymes fűszála, melyek felett, karcu paripákon, — délcegen megülve azokat, — magyaros szilajsággal vágatott végig előbb, mint híres csendbíz, később mint hortobágyi biztos, *Farkas Berci*. Gyászol a nagy rónaság, mert a régi magyar nemes urakra emlékeztető, kedves, örökké derűs lelkületű *Berci bácsi* meghalt, követve a halálban a galambszívű nagyasszonyt, a csintalan száju *Berci bácsi* mintaszerű, hü hitvesét, igazi magyar uri asszonyok példányképét.

Nyirbogdányi *Farkas Albert* előkelő nemesi család ivadéka volt, egyik szépapja alispán Zemplénben, bátor szabolesi felkelő nemesség vezére, követ az országgyűlésen. A családi vagyon azonban egyre kopott, ami megmaradt, azt *Berci bácsi* uraskodta el, előkelő, szépet, jót szerető könnyelműséggel. Mert ur volt mindhalálig, mátai biztos korában is.

A bele rekedt ur nem tetszett a debreczeni civis armádiának, akik kibuktatták három évvel ezelőtt ebbeli méltóságából. Csunyaság volt tőlük, hogy úgy a szívébe tudtak szurni annak az öreg embernek, akinél igazibb ura soha sem lesz a Hortobágy, amelynek költészetéhez hozzá tartozott már *Berci bácsi*, mikor imponáló magyaros loyaltással, hajtott fővel, de hajlíthatlan derékkal penditette össze sarkantyuját a legnagyobb magyar királynék egyike, áldott emlékü *Erzsébet nagyasszonyunk* előtt is.

A Hortobágy költészete egyre foszlik. Acél sinpár szeli végig széltében-hosszában a hatalmas magyar pusztát. Zsombékjai szerte dulva, a kultura bemerészkedett legtitkosabb rejtekhelyei közé is. Ma-holnap felszántják ekét nem látott szűz mezőit, mert egyre szaporodik hátán az éhes ember. Egyre rendesebb lesz a közgazgatása a hajdani betyár-fészeknek. Minek oda csendbiztoskorbéli mátai biztos. Olyan, mint *Farkas Berci* volt.

Talán ezért is hagyta itt egykori birodalmát *Berci bácsi*, akinek szép emlékét talán utoljára idéztük fel ezen a helyen.

Sz.

Szép Ernő.

A SZÖKŐKUT.

A „Debreczeni Szemle“ számára írta: SZÉP ERNŐ.

*Egy régi képet látok újra
Halvány, reszketeg álmoképen,
Egy leckeóra lány emléke önt el...
Tizenöt éves voltam akkor éppen.*

*A hűs, komoly tornácon ültünk,
A kis fiú, az anyja és én:
A rossz diáknak busan magyaráztam
S az asszony babrált unalmas kötésén.*

*Szökőkút állott a kis kertben
S játszott a víz halk muzsikája,
A napsugár a falon lopva sétált
S aranyat locsolt az asszony hajára.*

*Letette a kötését s bámult
A szökőkút felé merően,
Karcun, ragyogva szállt a víz a csöböl,
S megtört s szétgyöngyözött a levegőben.*

*Kisérté nagy, sötét szemével,
Hogy szökik fel a víz sugára,
Lezuhogott a medencébe mind, mind —
S az üres égbé nézett ő utána.*

*És sirt a rab, kimért sugárnak
Órök, reménytelen zenéje,
Lihegve hátradólt a délceg asszony
S a vágyak, kinok, láza gyúladt szemébe.*

*Vörös rózsák kövér kebléből
Felém ömlött a buja pára
S gerjedő vágygal és szűz félelemmel
Néztem életem első asszonyára.*

Mese.

A „Debreczeni Szemle“ számára írta: **Szeeső Vilmos.**

Egy régi krónikás meséli:

Ma reggel a rózsákat öntözgettem kertemben. Csodaszép, napsugaras idő volt, a levegő oly tiszta, cikázó sugártól ragyogó, a fehér violák szinte vakítóan ragyogtak a napfényben s a kert mélyéből meleg, illatos hullámokat hozott fel a reggeli szellő. Hirtelen kinyílt a kert ajtaja s a királyfi udvari bolondja lépett be. De Istenem, milyen állapotban volt! A topánja poros, a köntöse gyűrött és foltos, süvegén a toll kettétörve s az arca fakó, barázdás, unott, fáradt és fájdalmas kifejezésű. Leült a kerti padra és arcát a tenyerébe rejtette. Letettem az öntöző kannát és odaléptem hozzá:

— Mi a baj, bolond?

Fölemelte elernyedtt arcát, melyen undor és fájdalom tükröződött.

— Istenem — sóhajtott — Istenem!

A lehellete borgőzös volt.

— No mi a baj? — ismételtem és leültem elébe egy székre.

A bolond levette gyűrött süvegét, maga mellé tette a padra, megtörülte a homlokát, melyre csapzottan, fésületlenül hullt a haja és fáradt hangon elmondta ezt a történetet.

— A királyfi az imént megvert és szolgálatából elkergetett. Csodálkozva nézel rám, azt gondolod, miként lehetséges ez? Hiszen mindig kedveltje voltam a királyfinak?! Nos, ártatlanul kaptam ki, hibámon kívül tegnaptól mára mindent elvesztettem. Hallgass ide!

— Tegnap reggel magához hivatott a királyfi. Rossz kedvű volt. Egy fél óráig föl-alá járt a szobában, anélkül, hogy egy szót is szólt volna. Végre megállott előttem.

— Most jövök a királytól. Nincs tovább halasztás. El kell vennem az ispilánti hercegnőt. Ne neved, bolond, mert keresztülszurlak. El kell vennem az ispilánti hercegnőt, a csunya, hervatag, szögletes ispilánti hercegnőt. Jó, elveszem. De még egyszer — hallgass ide, bolond — még egyszer mulatni akarok! El akarok bucsuzni az ifjúságtól. Tán ideje is már, hogy elbucsuzzam. Nem azért, mert egy-két ősz szál van már a hajamban, nem is azért, mert egy-két szarkaláb már kiütözött a szemem mellett. Nem ezért. Hanem a multkor, hogy a lovagi tornán kapott sebem elüszkösödött és lázas voltam, arra gondoltam, hogy hátha meghalok és félttem. Ez rossz jel! Azelőtt sohasem félttem a haláltól, nem is gondoltam rá. Tehát el akarok bucsuzni az ifjúságomtól. Még egyszer, utoljára fiatal akarok lenni. Még egy

utolsó, édes, mámoros éjszakát! Még egyszer, utoljára szívemhez szeretném szorítani a tavaszt, minden fényével, illatával, minden káprázatos tűzével, minden reszkető, rajongó, mámoros elfogultságával! Tehát ma éjszaka. Holnap aztán jöhet a hercegnő! A rendezést te rád bízom, bolond! De kívánom, legyen ott minden nő, akit szerettem és minden pajtásom, aki valaha megosztotta velem az ifjuság örömeit...

— Így szólt a királyfi. Én meg elmentem, hogy megtegyem az előkészületeket a bucsuzás éjszakájára.

Nagy biborsátort verettem az erdő mélyében egy tisztáson, husz kertésznek volt egész nap dolga a virágdisszel. A hírnökök szétfutottak, meghívni az egykori kedveseket és pajtásokat. Mire feljött az esthajnali csillag, készen volt minden: mikor a királyfi belépett az illatos, virággal pompázó sátorba, a dusan terített asztaloknál várt rá a meghívottak díszesen öltözött serege. A királyfi leült a főhelyre és engem maga mellé ültetett. Majd szétnézett a sátorban.

Arca elkedvetlenedett.

— Kik ezek? — kérde a nőkre mutatva.

— Ezek azok a nők, akiket valaha szeretted, felséges királyfi. Parancsodhoz képest meghívtam őket.

A méreg pirja futotta el a királyfi arcát.

— Valami izetlen csinyt követtél el bolond! Ezek volnának azok, akikért én rajongtam?! Ezek? E fáradt, petyhüdt arcok, e kialudt, lélek nélküli szemek, e fonnyadó ajkak? Szemtelen bolondja, mindjárt deresre huzatlak!

— Esküszöm, királyfi, hogy valóban ezek azok, akikért rajongtál. Az a szőke hölgy ott, az asztal végén, volt első szerelmed.

— Az a hervatag, üres arc, az a kövér lisztes zsák?!

— Az. Az a barna amott, volt az, kinek szerelméért egy esztendőn át esdekeltél!

— Az a kifestett lárva?! Hiszen olyan az arca, mint egy halotti maszk!

— Az.

— Kergesd el őket, bolond, kergesd el őket mind! — kiáltott fel a királyfi keserűen. — Ezek nem emlékek, ezek kísértetek!

S a szegény nőknek szégyenszemre el kellett távozniuk.

— Fiatalokat ide, fiatalokat! — kiáltott a királyfi s fenséges parancsára a hírnökök elszéledtek.

— Jertek közelebb, barátaim — szólt aztán a visszamaradt pajtásoknak. — Igyunk!

Az egykori cimborák közelebb jöttek és egyik kupa a másik után ürült ki. A pajtások egészen körülvették a királyfit, engem elszorítottak mellőle, tolongtak, hogy a királyfihoz közelebb jussanak és fülébe sugdoshassanak.

— Gyere ide, bolond! — kiáltott egyszerre hársányan a királyfi — szorítsd hátrább ezeket a haszonleső tányérnyalókat! Nem pajtások, nem barátok ezek, hanem önző, haszonleső kufárok. Azt gondolod, a barátság kedves igéit hallom borgőzös szájukból? Nem. Az egyik hivatalt akar, a másik pártfogást, a harmadik piszkos bűnök elnézését kéri! Fúj!

E pillanatban surrantak be az ifju nők a sátorba, szökellve, ragyogva, idegeinket csiklandozva, mint a tavaszi napsugár.

— Ah! — sóhajtott a királyfi s a harag eltűnt arcáról e kedves látományra. — Kik ezek?

Sorba bemutatott a kis, félszeg, piruló nőket.

— Ez a főkamrás leánya!
 — A kamarás leánya!
 — A kamarás leánya?! — szólt a királyfi csalódottan. — Már ilyen nagy volna? Hiszen mintha tegnap lett volna csak, hogy pályában láttam! És az a másik ott mellette, az a tündéri szőke?
 — Az a főlovász leánya.
 — A főlovász leánya?! — kiáltotta szomoruan.
 — Biztosab tudom, hogy tegnapelőtt még a homokban játszadozott, térden felüli ruhácskában... No, üljetek le, gyermekeim!
 — Már bizony, gyermekeid lehetnének ezek, királyfi — jegyeztem meg.
 — Az élceid ma nagyon keserűek, bolond!
 — Az élceim ma csak olyanok, mint tegnapelőtt, de a szived lett keserű, királyfi.
 Már nem hallgatott rám, a leányokat nézte. Azok réveteg szemmel néztek a sátor rózsával ékes tetejére.

— Ah! — szólt a királyfi — ezek a kedvesükről ábrándoznak, a *mának* valamely fiatal, édes gyermekéről. Bolond, a miénk már csak a *tegnap*!

— A ma is a miénk, itt van, harapj bele!
 Nem kell! A *ma* már nem emeli föl szívemet. De szeretnék még valami fenségest, valami nagyszerűt és csodaszépet látni ez éjszakán!

Egy szőke kis lány hozzálépett és gyönyörű rózsát nyújtott át neki.

— Parancsolj, királyfi! — szólt mosolyogva.
 — Ez a virág oly fenséges, oly csodaszép!

A királyfi kezébe vette a virágot, szemét a viruló szirmokra vetette. A szirmok közül két ujjával hirtelen kiemelt egy zöld kukacot s undorodva lökte el magától.

— Lásd! — szólt hozzám fordulva — nincs semmi fenséges a világon: a féreg ott van mellette!

— A kis leánynak — feleltem — fenséges volt ez a virág, csak az illatában gyönyörködött, a férget nem vette észre...

— Igyunk! — mondá a királyfi és ittunk reggeli szürkületig, de a mámor ezuttal nem tette vidámmá, hanem még szomorubbá...

Mikor bekékkelt a sátorba a hajnal lilaszínű sávja, a királyfi távozott. Én követtem.

Odakünn akkor kelt föl a nap, káprázatos szinpompával. Azelőtt megittasult a királyfi e látványtól, most oda sem nézett, hanem fázékonyan húzta össze vállán a köpenyegét.

— Ez szomorú bucsuzás volt — szólt bágyadtan, fogvacogva.

— Királyfi! — feleltem — az ember mindig akkor bucsuznék az ifjuságtól, mikor az már régen tovaszállt! Ki is bucsuznék tőle, amíg itt van, melyik szerető nem tartja szerelmét örökkévalónak?!

— Ne kinozz, te keserű bolond!
 — Aludd ki magad, királyfi, aludd ki magad!

Jön az ispilánti hercennő.
 Iszonyu dühbe jött. Végigvágott rajtam faragott botjával és vad méreggel kiáltott rám:

— Eredj pokolba! Soha se lássalak többé. Nincs rád szükségem. Nem kell a bolond, ha már elszállt ifjuságom...

Ugy kell nekem, ugy kell! Miért is feledkeztem meg róla, hogy nem szabad a királyoknak igazat mondani!

Vannak emberek, akik türik, hogy elvegyenek tőlük mindent, csak azt az egyet nem, amijük nincs: a becsületet.

HA A LELKED...

A „Debreczeni Szemle“ számára írta: ZIVUSKA ANDOR.

*Ha a lelked egyszer oda adtad:
 Mindörökre sirig rab leszel;
 Örökégy gyúl szived tüzeiből
 Mély szerelmek örök sorsa ez!*

*Ha a lelked egyszer odaadtad:
 Visszaválnod többé nem lehet;
 Száz gyilkos seb törén haldokolj bár:
 Máglyás tüzrel rád lobog az oltár,
 S Nessus inged le nem vetheted!*

Nem politika, igazság az, amit mondani akarunk.

Ami most ebben az országban folyik, az anarchia. Amit a parlament csinál, az nem politika, az garázdalkodás, duhajkodás, korcsmai legénykedés. Idekint egyre nehezebb a megélhetés, egymás után buknak a bankok, üzletek, nemzetközi bonyodalmak veszedelmének zsarátnoktüze pislog, lángtenger pusztításaival fenyegetve közállapotainkat s akkor ott az ország első törvényhozó testületében csak öntik-öntik az olajat a veszedelmes gyújtó-anyagokra. Mi, a nemzet: létküzdelmek közt holtrafáradtan szaladunk a kenyér után s odafenn a választottak tétlenül szórakoznak, paprikajancsi színházat játszanak. Füttyülünk az *összes pártok* politikájára, mi rendet, nyugalmat akarunk, ha kell, pandurokkal s más közbiztonsági közegekkel. Nekünk épen elég volt az állítólagos közszabadságbeli és szociális irányu törekvések zürzavaros koncertjéből. A mi megfizetett-végrehajtásokkal leróni kényszerített adókoronáink, ből és filléreinkből már eleget mulattak el az urak, mi már egy kis munkát kívánunk tőlük és legfőképpen nyugalmas állapotokat. És olcsóbb pénzt, kenyeret és rongyot a testünkre. És nem engedjük, hogy kiveszekedjék a nemzetatyák az utolsó falatot a szánk-ból és a dulakodásban cafatokban hullják rólunk le a rongy a testünkről. Ha azután majd csöndesebbek lesznek a nemzetközi viszonyok vizei, olcsóbb a kenyér, a pénz (melyet most drágán se kapni), akkor tessék megint üzni akár fekete-sárga, akár nemzeti színű, akár vörös, vagy ha tetszik, kupikék színárnyalatu politikát. Pont és strikla.

*

(!) **Tizenkétezer koronát** kapott a Debreczeni Nőegylet az állami sorsjátékokból begyűlt, jótékony célra szánt összegből. Nem keressük, hogy mennyit koptatott el ezért a cipője sarkából *Fráter Erzsé*, mennyi a része a kijárásban főispáni férje után *Domahidy Elemérné* bárónőnek s *Láng Lajos* bárónak, aki a kellemes hírről azonnal értesítette a nőegyletet, csak örülünk. A mai világban, mikor olyan szomorú mértékben szaporodik a segítségre szorulóak száma, nagyon jó helyre jutott a 12,000 korona, melynek kamatai sok-sok darab kenyeret reprezentálnak, sok könyvet fognak letörölni. És *Fráter Erzsé* okosan tette, hogy nem a divattermek küszöbén koptatta a cipő

sarkát, Domahidyné Heléne bárónő is szebb, hogy az árváknak kért segítséget az urától, mint újabb plörözöket a nyári kalapjaira, Láng Lajos báró meg egyenesen kedvesebben cselekedett a miniszterek noszogtatásával, mintha a képviselőházi padokat verte volna s tintatartókat vagdosott volna a képviselőtársai fejbubájához.

*

+ **Recsegnek a pénzintézetek** alkotmányainak eresztékei. És egymásután omolnak össze a gyöngé vázáju, porhanyós csontvázu bankok, szövetkezetek az országban. Természetesen Debreczenben, a pénzintézetek hazájában szintén bajok vannak s egyik nagyobb pénzintézetünk mozdonya a fizetésektelen-ség letarolt, virágtalan mezőire siklott le. Hogy lezuhan-e a töltésről, még nem tudhatni, de ha igen, bizonyára súlyosabb természetű helyzetbe sodorja a bankkal összeköttetésben levőket. Most, mikor segíteni lehet még a dolgon, tartsák kötelességüknek mindazok, akiket illet, segíteni a segítségre szorulókon.

*

× **Száz leány.** Egy hiteles statisztikai kimutatásban van megírva, hogy az idén Debreczenben közel száz leány végzi el a kereskedelmi iskolai tanfolyamot. Örülünk-e rajta, busuljunk-e rajta? Mert örülni való, hogy egyetlen évben száz leány talált és keresett rá módot, hogy megélhessen a maga erejéből, járhasson a maga lábán, becsülettel megkereshesse a maga kenyerét és erős szívvvel ellentállhasson egy rossz házasság vagy egy jó viszony csábításainak. Száz leány teremtett magának alapot az életre. Nagy szó. De vajjon hány kap állást a száz közül? Mennyit kell lótniok-futniok egy kis protekcióért, amelyről utóbb kisül, hogy van nála nagyobb protekció is? Mennyit kell áldozniok büszkeségükből, önérzetükből és talán egyebükből is, amíg megszerzik a kellő támogatást? És hány marad mégis munkanélkül és kenyér nélkül? És talán legjobban sajnálni való, aki hosszas tanulás, keserves kinlódás után kerül valami kis nyomoruságos állásba. Milyen kár azokért a karsu leányderékakért, amik a munkában görnyednek, azokért a meleg leányszemekért, amik a betüvetésben romlanak. Így is, úgy is: szegény száz kis leány.

*

(§§) **Forradalmi hangulatok** romboló szele süvített végig a héten a fővárosban. Rendőrkard kaszabolt, revolverek szórták a gyilkos golyót, kemény öklök a köveket, felszedték a kövezetet, a sétatéri padokból barrikádokat emeltek. És rengeteg százezreket érő

kirakat ablaküveg tört darabokra s százezrekkel sem értékelhető embervér folyt. Végül pedig jött a katonaság, kétszer a levegőbe lőtt s utána elszállott a forradalmi mámor gőze. Nagyon helyesen. Akármilyen magasztos célért csak egyenértékű erők küzdhetnek a brutális erőszak mezején. Az államilag szervezett erőszakkal Magyarországon az utcai szervezetlen erőszak szembe nem szállhat. Céltalan utcai zavarágokkal nem segíthetünk a dolgokon. Ez az egész forradalmi kísérletezés olyanakk tűnt fel nekünk, mint annak az elkeseredett magyar gazdálkodónak a haragja, akinek a vetését elverte a jég, azután tehetetlen dühében neki állt a megmaradt vetésének s bottal verte le azt is. Vedd el Isten ezt is, ha a többit elszedted!.....

*

(?) **A női kiszolgálás.** No, nekünk ugyan megadták. Szeretett városunk közgyűlési atyái megengedték, hogy ezentul kávéházakban és vendéglőkben nők szolgálhatják ki a vendégeket. Csinos, fiatal pincérnők, fekete ruhában főkötős fejjel, fehér köténykével. Ezentul nem úgy fogjuk rendelni a feketét vagy a kapucinert, hogy:

— Kérek egy piccolót!

Hanem igen hosszú beszédeket fogunk mindig megereszteni. Ilyenformán:

— Ah, jó napot kívánok, Juliska kisasszony. Hogy méltóztatott aludni? Hogy szolgál becses egészsége? Örömmel látom, hogy kitünő jó színben van s igazán boldoggá tenne, ha olyan kegyes volna számomra egy piccolót idevarázsolni.

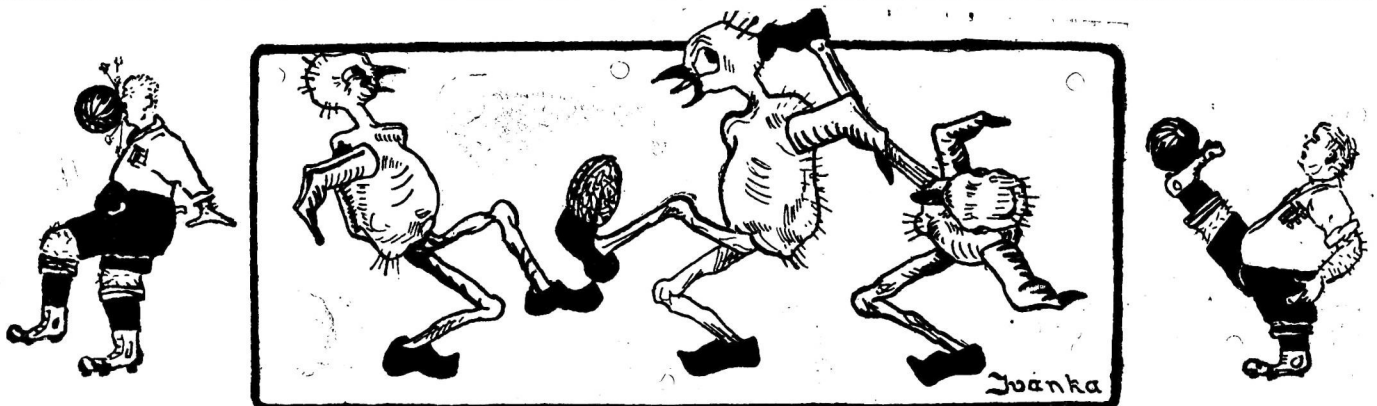
Ő nagysága ere mosolyogni fog, biztosít bennünket további jóindulatáról s ha éppen nincsen egy csinos hadnagyocska a közelben, akkor netán, esetleg kegyes lesz számunkra egy piccoló feketét hozni. Ezért fogunk fizetni 17 krajcárt, úgy, mint eddig s ő nagyságának át fogunk nyújtani husz krajcár borraivalót. Mire ő nagysága bosszusan néz rajtunk végig s hangosan, hogy a szomszédok is okulhassanak belőle, azt fogja mondani:

— Smucián!

És a vége? Mi lesz a vége? A vége az lesz, hogy vagy örökké a kávéházban ülünk, vagy pedig soha se megyünk többé kávéházba.

*

= **Szaporodnak-e a válóperek?** Az általános felfogás az, hogy a válóperek nap-nap után mind nagyobb számmal fordulnak elő. Nemrégiben megjelent azonban egy hivatalos statisztikai kimutatás, amely ezt a felfogást megdönti, szerint az 1911. évben jóval kevesebb volt a válóper, mint 1910-ben. Tehát nem-

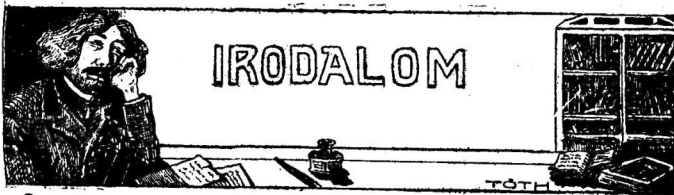

GOAL-RUGÁSOK HEVÉBEN. A Debreczeni Szemle számára rajzolta Ivánka Tóth Miksa.

csak, hogy nem szaporodnak, hanem még fogynak is. Tény az, hogy a polgári házasság életbeléptetése óta általában több a válóper minálunk, mint annak előtte, amit azoknak bizonyos tekintetben való megkönnyítése és az eljárás olcsóbbodása is előidézett. Azonban, hogy az előző állapotokhoz képest most több a válóper, még korántsem jelenti, hogy a válóperek száma még most is, további növekedésben van. Sőt a fenti statisztikai kimutatás épp az ellenkezőjét tanúsítja. S emellett nem szabad felednünk, hogy az ország lakosságának számbeli növekedése és a házasságkötések számának szaporodása mellett a válópöröknek még aránylagos, mérsékelt szaporodása nem teszi a helyzetet sötétebbé. A kérdés etikai oldalát érintve: az, hogy a régebbi állapottal szemben a jelenlegi nagyobb szám károsabb-e a társadalomra, nincs eldöntve. Mert bár régebben aránylag kevesebb volt a válóper, ez még nem eredményezte azt, hogy akkor aránylag több boldog pár élt békességes házasságban. Szerencsétlen házasság, feldult családi élet akkor is annyi volt, mint manapság. Csakhogy akkor az elválás számos nehézsége folytán az egymásban csalódottak vagy túltették magukat a felbonthatatlan frigyen és válás nélkül egymást egyszerűen elhagyták, avagy tovább is húzták a türelmetlen igát és kölcsönös gyűlölségükkel mindhalálig keserítették egymás életét.

A FÜRDŐ SAISONRA előfizetőinknek bélyegköltség felszámítása nélkül küldjük a Debreczeni Szemlét, ha a fürdő, nyaralóhely nevét s a közelebbi címet velünk egy levelezőlapon tudatják.

— *Löbl Gyula és Társa* látszerész és fényképészeti szaküzlete Piac-u. 63. szám. Telefon szám 869.

Az olvasó Jókai májusi számai. Jóizü magyar humor, kalandos történetek vigalma, tragikus küzdelések forró levegője árad ezekből a művekből, melyekben, mint a vízceppben egy egész világ, Jókai művészetének minden gazdagsága tükröződik. Ezek jelentek meg: 51. *Anekdota-könyv*. I. sorozat, egy kis választék abból a temérdek magyar anekdota-kincséből, mely a Jókai tollán vált örökéletűvé. 52. *Kalandos históriák*, a mesemondás remeke. 53. *A jó öreg asszony*. *A satir*, történetek Jókai ifjúkori emlékeiből. *A sziv története*, egy hirtelen elhunyt nagy politikus szerelmi regénye. 54–55. *A három királyok csillaga*, hosszabb elbeszélés, melynek kerete az egyszerű és boldog kisvárosi élet: a XIX. század elején. 56–60. *Egelvivő asszony*, történeti regény a XIX. század elejéről. — Egy-egy szám 40 fillérért minden könyvesboltban kapható.

Debreczeni Utmutató. Ifj. Ozory István rendőrkapitány szerkesztette meg az idén a kereskedések és iparvállalatoknál csaknem nélkülözhetetlen „Debreczeni Utmutató“-ját. A könyv pontos adatait tartalmazza a város hivatalos és magán-személyei, cégei és iparvállalatainak. Azonkívül a házak megjelölése mellett a telekkönyvi számok is fel vannak jegyezve benne és Debreczen város legújabb térképét is megtalálja ott az olvasó. Ára 3 korona.

Magyar Könyvtár. A *Lyhne Niels* szerzőjének két nálunk eddig ismeretlen novellája jelent meg most

a Magyar Könyvtár legújabb sorozatában, *Benedek Marcell* fordításában. *Jakobsen*, a híres dán regényíró most magyarul megjelent két novellája: *Mogens és Lövés a ködben*, legjobb és legjellemzőbb művei közül való és méltán **representálja nálunk a dán írók**. — A füzet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég kiadásában jelent meg; ára 60 fillér. — Ugyanott most jelent meg *Wlassics* Gyulának nagyszabású essayje Deák Ferencről. Csengeri Antal tanulmánya óta nem jelent meg ilyen arányú és színvonalu magyar Deák-tanulmány, amely a nagy államférfiu emberi és politikai egyéniségét, a magyar életben elfoglalt helyzetét, eszméinek alakulását és tartalmát, szónoki művészetét minden szempontból teljes erővel megvilágítja. A nagy hatásra számító füzet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki; ára 60 fillér. — A nyolcvanas évek már szinte a magyar klasszikusok sorába került kitűnő lírikusának, *Reviczky Gyulának*, tudvalevőleg legjelentékenyebb prózai munkája az *Apai örökség* című kis regény, mely megjelenésekor nagy figyelmet keltett s azóta is sok emlegetés tárgya volt. A nyolcvanas évek irodalmának ez egyik legérdekesebb termékét most végre megmentette a feledéstől *Radó* Antal kitűnő vállalata, a *Magyar Könyvtár*, fölvette füzetek legújabb sorozatába és azzal hozzáférhetővé tette a legszélesebb körök számára. A kis regény magában is rendkívül érdekes, egy fiatal ember történetét mondja el a legjobb orosz írókra emlékeztető pompás részlet rajzzal, élethíven festett alakokkal kitűnő és az egész fölött szálló mély és meleg lírai hangulattal. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) kiadásában jelent meg; ára 60 fillér.

Az e rovatban felsorolt művek kaphatók **Hegedűs és Sándor** könyvkiadó-hivatalán, Kossuth-utca 4. szám.

Visszapillantás a múlt saisonra.

— Cikksorozat. —

I.

Most, a kezdődő holt saison legkezdetén, tapasztalhatjuk csak, hogy Debreczen ugynevezett szellemi élete mennyire össze van forrva a színház hét és fél hónapos saisonjával. Az alakító művészet a legkövetlenebbül népszerűsíti a kulturális törekvéseket s városunkban a közműveltségre pótolhatatlan hatása van. Éppen ezért nem vagyunk hívei amaz álláspontnak, hogy a színház ma már csak kizórólag szórakoztató intézmény legyen s mint ilyen, műsorát csupán a közönség izléséhez képest állítsa össze, társulati tagjaiban csak kötelességtudó, hivatalnoki pontosságú, a művészet magasabb követelményeinek meg nem felelő hivatás nélküli színész mester-embereket keressen s inkább a fővárosi lipótvárosi Vigszínház vezetése által híressé vált mintaszerű *ensemből-sikekre* törekedjék.

Mi szomorú dolognak tartottuk Debreczen város ama szerencsétlen gondolatát, hogy a debreczeni színház készpénz- és természetbeni szubvencióját megvonta a legutóbbi igazgató-választásnál s a városi segély visszaállítását kívánjuk a jövőre minden körül-

mények között, már csak azért is, hogy a városi hatóságnak, mint az egész közönséget képviselő erkölcsi testületnek joga legyen érdemleges kikötéseket tenni az igazgatóval szemben, a művészi színvonal emelése, biztosítása szempontjából. Így a szerződésben bizonyos meghatározott számú *klasszikus drámai és operai* előadások rendezésére lehet kötelezni a mindenkori színházvezetőt eme városi segélyezés terhére stb. A helyátrak emelése egyáltalán nem tette indokolttá a szubvenció megvonását, miután a régi és újabb helyátrak közti különbséget megkivánták volna már legalább egy évtizeddel ezelőtt a megélhetési viszonyok minden téren való változása, az általános ár-emelkedés jogdíjakban, színész és művész-anyagban stb. Más városok belépő-díj kvótájához képest a mi színházi áraink még így is elég alacsonyak.

Debreczenben a színház nemcsak szórakozó hely lehet csupán. Nálunk nem látogatják általánosságban a könyvtárakat, a közönségnek, — lapokon kívül, — csak egy kis része olva, pláne vásárol, könyvet. Bátran állithatjuk, hogy az *irodalma*t kilencven százalékban a színház népszerűsíti. Éppen ezért a színházi műsornak szaturálva kell lennie a legönzettelebb, legigazibb irodalmi törekvésektől. Zenei életünk fejlődésében is leghatékonyabban működhetik közre a színház.

Általában téves felfogás az, hogy mindeme irodalmi és zeneművészeti színvonalat az igazgató a közönség már meglévő izléséhez képest állapítsa meg. Helyes dolog, az irodalmi és művészi törekvések nemes, szent céljai szerint, csak az lehet, ha a színház igazgató igyekszik helyes irányban nevelni a közönség izlését, az általános műveltség fokozatos fejlődése szerint.

Nem igaz az, hogy klasszikus irodalmi és zenei alkotásokat számüzní kell a debreczeni színház műsoráról, mert hiszen nálunk nincs közönség azokra. Ha nincs, — aminthogy elhiszük, hogy még megkivánható mennyiségben nincs, — nevelni kell ilyen közönséget a színháznak. A pénztári sikertelenség itt nem lehet főtényező, lássa be ezt a színház igazgató és város egyaránt. Az igazgató kíséreljen meg minden megkísérelhetőt; talán külön álló, u. n.: *klasszikus bérletek* rendszeresítésével az előkelőbb művészi, irodalmi körök támogatása mellett, talán egy kis állami szubvencióval is, hivatkozva Debreczen kivételes helyzetére, a város pedig szintén állítson be költségvetésébe egy tisztán ilyen előadások rendezésére szánt segély-összeget. Az első évben szorítottassék eme klasszikus drámai és operai előadások száma a legminimálisabbra, de a magasabb irodalmi és zenei törekvéseknek legyen nyoma az évi műsorban a mostaninál sokkalta jelentékenyebb mértékben.

Mielőtt az elmúlt saison minden szempontokból való ismertetésére rátérnénk s mielőtt a tapasztalatokból tanulságokat vonnánk le, ezeket kivántuk előre bocsájtani. Az elmondottak magukban foglalták az elmúlt színházi saison legmesszebbmenő árnyoldalait. Ami egyéb hibák voltak a vezetésben, azok nagyon is részletkérdések. Más lapra tartozik a jelenlegi társulat művész és színész-anyagának értékelése.

Annyit azonban már és megjegyzünk, hogy az általunk kívánt klasszikus előadásokra a múlt saisonbeli társulatnak énekes személyzete kellő fegyverem, irányítás, foglalkoztatás mellett teljes egészében, a drámai társulat némi részben már is alkalmas lett volna.

A „Kálvineum“ hangversenyei.

A „Debreczeni Szemle“ számára írta: **Doktor.**

A fényes ünnepegeknek méltó befejezést adtak azok a hangversenyei, melyeket városunk zenei faktorainak bevonásával, szerencsés kézzel, nagy szak tudásra valló műsorral állított össze dr. Kenézy Gyula tanár, udv. tanácsos. A Debreczen zenei életét irányító és vezető Zenede, Zenekedvelők Köre és Nagy-Dalárda a nemes cél érdekében együttesen siettek segítségére és úgy a műsor, mint az előadás magas színvonalával a kényes igényeket is kielégítette.

Szombat délután három órakor megtelt a nagytemplom. Felhangzottak Bach kromatikus fantáziájának hatalmas akkordjai és a nagy közönség áhitattal hallgatta *Hammerstädt János* zenedei tanárnak nemes művészetét. A jeles művész még Liszt, Rheinberger, Mendelssohn, Rinek egy-egy művén kívül az énekszámok művészi kísérétével is rászolgált az elismerésre. *Szönyei Ilona* zenedei tanárnő és *Jánossy Antal* püspökladányi kántor bensőségteljes, szép éneke nagyban fokozta a templomi hangverseny áhitatteljes hangulatát. Kár, hogy a templom rossz akusztikája és az orgona hiányosságai zavarólag hatottak.

Este a színházban nagyszámú közönség zajos tetszése mellett a Nagy-Dalárda megnyitó éneke vezette be a gyönyörködtető műsort. Dr. *Ballazár Dezső* püspök gyönyörű beszéde mély gondolataival, magasztos eszmemenetével mindenkit meghatott. Majd felhangzott Erkel: Hunyady László dalművének előjátéka. A *Zenekedvelő-Kör* megerősített zenekara érvényre juttatta a mű összes szépségeit. Temperamentumos, összevágó előadásuk azokat is meglepte, akik figyelemmel kísérik a néhány év óta működő fiatal zenekarnak buzgó munkáját. Goldmark hegedű suitejének stílusos előadásáért *Füredi József* és *Fábry Irma* zenedei tanárok művészetét kell külön kiemelnünk. Tökéletes interpretálásuk minden zenerőértő egyénnek elismerését érdemelte ki. A *Zenede* bájos női karának éneke következett. Brahms három dalát szép színezéssel, biztos dallamvezetéssel és hibátlan összhanggal énekelték. A zajos tetszésnyilvánítás csak a megismétlés után szűnt meg. Ez után Volkmann híres cello-szerenádjának édes-bus hangjai töltötték be a nézőteret. *Füredi Samu* gordonkaművész, zenedei tanár, a *Zenekedvelő-Kör* vonós zenekarának kísérete mellett, a mű poetikus szépségeit teljesen érvényre emelte. Szívhez szóló játéka, a diszkrétén simuló kísérettel mély hatást váltott ki. A vezérszólam búsongó melódiái énekszerűen hatottak mesés hangszerén. A kísérő zenekar önálló részleteit is sok árnyalási finomság jellemezte. *Fábry Irma* zenedei tanárnő, Chopin Fantáziájának bravuros előadásával méltán rászolgált a kitüntetett tapsokra, melyek művészi játékát jutalmazták. A jeles tanárnő minden újabb fellépésével beigazolja, hogy elsőrangú előadó művészt nyertünk benne.

A *Nagy-Dalárda* impozáns erővel, szép hanganyaggal énekelt ezután Schubertnek egy hatásos mű-

vét. *Mácsay* karnagy szélesen ivelt vezetésében a hatalmas mű szépségei teljes pompájukban tárultak elénk. Végül a *Berlioz* átíratában ismert *Rákóczi-induló*t játszotta a *Zenekedvelő-Kör* megerősített zenekara fiatalos hévvel, gyújtó hatással. Vasárnap délelőtt a *Kossuth-utcai* templom jobb akusztikája és modernebb orgonája tüntette fel igazán *Hammerstädt János* kiváló művészetét. *Bach* D moll Toccata és Fugája, *Beethoven* Largója és *Rinek* orgonahangversenye egyenlő tökéletességgel kerültek ki mesteri ujjai alul és igazi művészi sikert szereztek számára. *Szönyi Ilona* zenedei tanárnő és *Jánossy Antal* szívhez szóló éneke is szebben csegett a jobb akusztikájú templomban.

Délután 5 órakor a színházi hangversenyt megismételték. Különös elismerés illeti meg *Mácsay* karnagyot a *Dalárda* és *Hammerstädt János* zenedei tanárt a női kar és zenekar precíz betanításáért és vezényletéért. Mind a ketten olyan munkát végeztek, mely minden jóérzelmű és művészetért lelkesedni tudó ember elismerését megérdemli.

Az e rovatban felsorolt zeneművek kaphatók Csáthy Ferencz könyv-, papír- és zeneműkereskedésében Egyház-tér.

AZ ELSŐ PILSENI RÉSZVÉNY SÖRFÖZDE

és a MÜNCHENI „SPATEN“-sörgyár ker. képviselője

Hajdu, Bihar, Szabolcs, Szatmár és Borsodvármegyék területére úgy hordós, mint üveges sörökben

Fischbein Jenő sörnagykereskedőnél

Debreczen, Hatvan-utca 30 szám alatt.

Fenti sörgyártmányok kimérve kaphatók Debreczenben a Piac- és Kossuth-utca sarkán levő

Pilseni sörház pincéje éttermében és sörosarnokában.

Apródy József

óras és ékszerész üzletét

Piacz-u. 30. sz. alá helyezte át.

Mindenféle zseb, inga, fali és ebresztő órák; ékszerek, aranyláncok, függők, gyűrűk, legolcsóbb beszerzési forrása. Javítás, átalakítás, vésés művészi kivitelben.

Hirdetmény.

A városi tanács felhívja mindazon háztulajdonosokat, aki házaikat folyó 1912. évi május hó 1-től 1913. évi május hó 1-ig terjedő egy évre a katonatartás kötelezettsége alól megváltani óhajtják, hogy az iránti kérelmüket szóval vagy írásban a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályánál (Városház, emelet 19. ajtó) a hivatalos órák alatt délelőtt 8 órától 1 óráig mielőbb jelentsék be.

Megjegyzetvén, hogy ezen megváltási kedvezmény csak béke idejére szól.

A Városi Tanácstól.

KOBRAK CZIPŐK!

PÜNKÖSDRE VEGYÜNK

KOBRAK CZIPŐT!!!

KOBRAK czipők raktára

Hermann Jenőnél, Piacz-utca 42.

Ügyeljünk a Kobrak czipőre!

Bevásárlási szabott árak!

KOBRAK CZIPŐK!

Szabó Miklós

Debreczen, Piacz-utca 19. sz. alatt

(volt Ranunkel házban)

Rendelészerűen készült, kész férfi, fiu és gyermekruha különlegességek állandóan raktáron.

Külön mértékszerinti angol uri szabóság.

Helyi és megyei telefon 10—64.

Legolcsóbb szabott árak minden darabon feltüntetve.

Csatornázási, Vízvezetési és Központi Fűtési osztályunkat

ajánljuk a nagyérdemű közönség b. figyelmébe!

Osztályunk vezetésével egy kiváló szakférfiut biztunk meg s úgy a legegyszerűbb, mint a legkényesebb igényeknek is megfelelő munkálatok végzését felelősség mellett vállaljuk.

Mérnöki terveket és költségvetéseket díjtalanul készítünk.

Nagy raktárunkban kapható minden e szakmába vágó anyag és felszerelés. — Betongyárunk készít: mindenféle drótbetétes ciseller és csömöszölt csöveket, idomdarabokat, aknákat, kútgyűrűket, műköveket, lépcsőket stb. stb.

Vállal minden e szakmába vágó munkálatokat.

Magyar Szabadalmazott Patkógyár R. T.

Iroda és üzlet: Hatvan-u. 53. Gyártelep: Homokkert, Hld-u. 4.
Telefon 811. Telefon 10—60.

Telefon 632.

Telefon 632.

HALMÁGYI

divatháza Debreczen, Piac-utca, a főpostával szemben.

Costüm osztály.

Női- és leány-costümök, remek kivitel . . . K 30-tól.

Pongyola osztály.

Creton és mosó Delain, divatos formák . . . K 10-től.

Felöltő osztály.

Kék cheviott felöltők és Raglánok. . . . K 18-tól.

Eredeti modellek.

Szolid, olcsó árak.

Előzékeny kiszolgálás. Külön mérték osztály.

ÁLTALÁNOS FORGALMI BANK R.-T.

Piac-utca 68. szám (Killer-palota).

Foglalkozunk a takarékpénztári és banküzlet körébe vágó összes ügyletekkel, úgymint:

Elfogadunk takarékbetétet betétkönyvekre és check-számlára.

Kölcsönöket adunk váltókra és folyószámlára.

Törlesztéses kölcsönöket nyújtunk földbirtokra és bérházakra igen előnyös feltételek mellett.

Óvadékkölcsönöket adunk vállalkozóknak és bérlőknek.

Financirozunk mezőgazdasági-, ipari- és kereskedelmi vállalatokat.

Hitelügyletünk leszamítol tárcaváltókat.

Terményoszályunk előleget ad a jövő évi termésre és vesz mindennemű szemes terményt.

osztályunk utján adunk tüzfűt és meszet waggon-számmra.

Árucsisítási osztályunk tűz-, élet-, jeg-, üveg- és baleseti Biztbiztosításokat köt a legcoulansabb feltételekkel.

Felvilágosítást mindenkor készséggel ad AZ IGAZGATÓ.

Alaptőke 4.000.000 korona.

URANUS

Vásártéri nyári helyiség.

SZINHÁZ

Igazg. tulajd. SUCHAN REZSŐ.

E héten!

Szenzációk hete!

E héten!

Szenzációk hete!

Hétfőn és kedden május 27. és 28-án

A SZULTÁN.

Gyönyörtűn színezett művészjáték 1 felv. Azonkívül a fényes kísérő műsor.

Szerdán, csütörtökön és pénteken, május 29., 30. és 31-én

A HALÁL MENYASSZONYA.

Szenzációs dráma 3 felvonásban. Valamint remek ujdonságok.

Szombat és vasárnap június 1. és 2-án

A NOTREDAME-I HID TITKA.

Feltűnést keltő dráma 2 felvonásban. Továbbá a pompás 2 órás műsor.

Előadás kezdete hétköznapon este pont 8 órakor. folytonos bemenet. — Vasárnap és ünnepnapokon d. u. 4-től éjjel 12-ig. Utolsó előadás mindig 10-től.

Hajnal Mulató

Debreczen, Petőfi-tér 7. szám.

Igazgató-tulajdonos

HAJNAL GYULA.

A főváros legkiválóbb kabaré és orfeum művészeinek vendégfellepte. Szenzációs attrakciók.

Butorozott szoba

Piac-utca 71. (II. emelet főlépcső.)

kiadó igazán jutányos áron.

Kereskedő alkalmazottaknak nagyon alkalmas, esetleg reggelivel.

Donogán és Somossy

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyeg áruház.

Szabott árak. — Előzékeny kiszolgálás.

A Pilseni sörházat

Debreczen! Első Takarékpénztár épületében, bejárat úgy a Piac-, mint a Kossuth-u. felől

Sternád Ferenc vette át.

Ebédekre, vacsorákra abonemákat elfogad. Bankettek, társasvacsorákra, öszejevetelekre: külön terem.

Étkezéseket házhoz hordással jutányosan elfogad.

**Debreczeni Bank
Részvénytársaság
Piacz-utca 77-ik szám.****Foglalkozik a banküzlet minden ágával.**

Üzletáthelyezés! **ÁRON MIKSA** Üzletáthelyezés!

szesz-, bor- és sörnagykereskedését összpontosítván, egész üzletét a Turás-kerti telepre, Kishegyesi-ut 3. szám alá, Debreczen-vásártér állomás közvetlen közelébe helyezte át.

Az egész üzlet teljesen újonnan van felszerelve és mindenféle szeszésitalokkal, kitűnő kerti, homoki faj és hegyi borokkal nagy választékban ellátva áll a tisztelt közönség rendelkezésére.

A Dréher-féle sör-főraktár a legújabb amerikai jégházzal és modern gépekkel van berendezve. Az eladás alá kerülő hordós sörök, minden további hűtés nélkül azonnal csapraerhetők. Üveges sörök az 1911. évi drezdai egészségügyi kiállításon arany éremmel — első díjjal — kitüntetett gépekkel fejtve versenyen felüli kiváló jó minőségben kaphatók.

Megrendelések direkt a telepre — **telefon 13. szám** — intézendők. Szóbeli megrendeléseket elfogad Áron Miksa kimérése, Dégenfeld-tér 8. szám és rögtön telefonon továbbít.

A megrendelések a lehető **legpontosabban és leggyorsabban eszközöltetnek.** Vidéki vevők fuvarosai részére pihenő és etető hely van a telepen.

DEBRECZENI HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. DEBRECZEN, PIAC-UTCA ÉS SZÉCHENYI-UTCA SAROK.

Részvénytőke 3 millió.

Kölcsönöket adunk váltókra, kötelezvényekre és folyószámlára a legelőnyösebb kamattal.

Elfogadunk takarékbetéteket betétkönyvecskére és chek-számlára.

Jelzálog-kölcsönöket adunk földbirtokokra és házakra.

Óvadék-kölcsönöket adunk vállalkozóknak és bérlőknek.

Elfogadunk tőzsdei megbízásokat értékpapírok vételére és eladására.

Kölcsönöket nyújtunk tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidéki pénzügyintézetek részvényeire.

Leszámítolunk tárca-vátókat az intézet kebelében alakult hitelrészes csoportban.

Ércpénzeket és külföldi bankjegyeket beváltunk.

Felvilágosítással készséggel szolgál

AZ IGAZGATÓSÁG.